

ДИРЕКТИВИ

ДИРЕКТИВА 2009/104/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 16 септември 2009 година

относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа (Втора специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)

(кодифицирана версия)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 137, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

(1) Директива 89/655/ЕИО на Съвета от 30 ноември 1989 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работни съоръжения по време на работа (втора специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) ⁽³⁾ е била неколкратно съществено изменена ⁽⁴⁾. С оглед постигане на яснота и рационалност посочената директива следва да бъде кодифицирана.

(2) Настоящата директива е специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждане на мерки за

насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място ⁽⁵⁾. Поради това разпоредбите на Директива 89/391/ЕИО се прилагат изцяло по отношение на използването на работно оборудване от работниците по време на работа, без да се засягат по-строгите или специалните разпоредби, съдържащи се в настоящата директива.

(3) Член 137, параграф 2 от Договора предвижда, че Съветът може да приеме, посредством директиви, минимални изисквания за насърчаване на подобряването в частност на работната среда с цел закрилата на здравето и безопасността на работниците.

(4) Съгласно посочения член, тези директиви избягват налагането на административни, финансови и правни ограничения по начин, който би попречил на създаването и развитието на малки и средни предприятия.

(5) Разпоредбите, приети съгласно член 137, параграф 2 от Договора, не възпрепятстват всяка държава-членка да запази или да въведе по-засилени мерки за защита на условията на труд, които са съвместими с Договора.

(6) Спазването на съответните минимални изисквания, които гарантират по-високо равнище на безопасността и здравето при използване на работно оборудване, е абсолютно задължително за осигуряването на безопасността и здравето на работниците.

(7) Подобряването на безопасността, хигиената и здравето на работниците на работното място представлява цел, която не следва да може да зависи от чисто икономически съображения.

(8) Работата на високо може да изложи работниците на особено големи рискове за тяхното здраве и безопасност, в частност на риск от падане от високо и други тежки трудови злополуки, които представляват висок процент от всички злополуки и по-специално от случаите на смърт при злополуки.

⁽¹⁾ ОВ С 100, 30.4.2009 г., стр. 144.

⁽²⁾ Становище на Европейския парламент от 8 юли 2008 г. (все още непубликувано в Официален вестник) и Решение на Съвета от 13 юли 2009 г.

⁽³⁾ ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 13.

⁽⁴⁾ Вж. приложение III, част А.

⁽⁵⁾ ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1.

- (9) Настоящата директива представлява конкретна стъпка към реализацията на социалното измерение на вътрешния пазар.
- (10) Съгласно Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество ⁽¹⁾ държавите-членки са длъжни да уведомяват Комисията за всеки проект за технически регламент, приложим за машините, уредите и инсталациите.
- (11) Настоящата директива представлява най-подходящото средство за постигане на търсените цели и не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (12) Настоящата директива не следва да засяга задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, които са посочени в приложение III, част Б,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

1. Настоящата директива, която е втората специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО, определя минималните изисквания за безопасност и здраве при използването от работниците на работно оборудване по време на работа, така както е определено в член 2.

2. Разпоредбите на Директива 89/391/ЕИО са изцяло приложими за цялата област, посочена в параграф 1, без да се засягат по-строгите или специалните разпоредби, съдържащи се в настоящата директива.

Член 2

Определения

По смисъла на настоящата директива:

- а) „работно оборудване“ означава всяка машина, уред, инструмент или инсталация, използвани по време на работа;
- б) „използване на работно оборудване“ означава всяка дейност, свързана с работното оборудване, като пускане в употреба или прекратяването ѝ, употреба, превоз, ремонт, изменение, поддръжка и обслужване, включително в частност почистване;

в) „опасна зона“ означава всяка зона във или около работното оборудване, в която присъствието на изложен на риск работник представлява риск за неговата безопасност или неговото здраве;

г) „изложен на риск работник“ е всеки работник, който се намира изцяло или отчасти в опасна зона;

д) „оператор“ е работникът или работниците, на които е възложено да използват работно оборудване.

ГЛАВА II

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ

Член 3

Общи задължения

1. Работодателят взема необходимите мерки с оглед работното оборудване, предоставено на работниците в предприятието или обекта, да е съобразено с извършваната работа или подходящо приспособено за тази цел, което дава възможност да се осигурят безопасността и здравето на работниците при използването на това работно оборудване.

При избора на работното оборудване, което възнамерява да използва, работодателят се съобразява със специфичните условия и характеристики на работа и съществуващите в предприятието или обекта рискове, в частност на работните места, за безопасността и здравето на работниците, или рисковете, които е възможно да възникнат допълнително поради използването на въпросното работно оборудване.

2. Когато не е възможно да се осигурят изцяло безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване, работодателят взема подходящи мерки за намаляване на рисковете.

Член 4

Правила за работното оборудване

1. Без да се засяга член 3, работодателят набавя или използва:

а) работно оборудване, което, ако е предоставено на разположение на работниците в предприятието или обекта за първи път след 31 декември 1992 г., съответства на:

i) разпоредбите на всяка съответно приложима общностна директива;

ii) минималните изисквания, предвидени в приложение I, ако никоя друга общностна директива не е приложима или е приложима само частично;

⁽¹⁾ ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 37.

б) работно оборудване, което, ако е било предоставено на разположение на работниците в предприятието или ведомството към 31 декември 1992 г., съответства най-късно четири години след тази дата на минималните изисквания, предвидени в приложение I;

в) без да се засягат разпоредбите на буква а), подточка i) и чрез дерогация от буква а), подточка ii) и буква б), специфичното работно оборудване, за което се прилагат изискванията на точка 3 от приложение I и което е било предоставено на разположение на работниците в предприятието или обекта към 5 декември 1998 г., най-късно четири години след тази дата трябва да съответства на минималните изисквания, предвидени в приложение I.

2. Работодателят взема необходимите мерки за поддържането на работното оборудване за срока на неговото използване чрез подходяща поддръжка на такова ниво, че да съответства на параграф 1, букви а) или б), според случая.

3. Държавите-членки, след консултация със социалните партньори и при спазване на националното законодателство или практики, определят условията и реда, които позволяват да се постигне равнище на безопасност, съответстващо на целите, посочени в приложение II.

Член 5

Проверка на работното оборудване

1. Работодателят следи работното оборудване, чиято безопасност зависи от условията на монтиране, да се подлага на първоначална проверка (след монтирането и преди първото пускане в употреба) и на проверка след всяко монтиране на нова работна площадка или на ново място, като проверките се извършват от компетентни лица по смисъла на националното законодателство или практики, за да се гарантира правилното монтиране и нормалното функциониране на това работно оборудване.

2. С цел да се гарантира спазването на изискванията за безопасността и здравето, както и откриването и своевременното отстраняване на неизправностите, които могат да доведат до опасни ситуации, работодателят следи работното оборудване, изложено на предизвикващи такива неизправности въздействия да се подлага на:

а) периодични проверки и ако е необходимо, на периодични изпитвания, извършвани от компетентни лица по смисъла на националното законодателство или практики;

б) извънредни проверки, извършвани от компетентни лица по смисъла на националното законодателство или практики — винаги когато възникват извънредни събития, които могат да имат вредни последици за безопасността на работното оборудване, като изменения, злополуки, природни явления, продължителни периоди на неупотреба.

3. Резултатите от проверките се записват и се съхраняват на разположение на компетентния орган. Те се съхраняват в продължение на подходящ период.

Когато работното оборудване се използва извън предприятието, то се придружава от доказателство за последната извършена проверка.

4. Държавите-членки определят условията и реда за тези проверки.

Член 6

Работно оборудване, свързано със специфични рискове

Когато използването на работно оборудване може да представлява специфичен риск за безопасността и здравето на работниците, работодателят взема необходимите мерки, за да гарантира:

а) използването на работното оборудване да бъде ограничено до работниците, на които е възложено това използване;

б) в случай на ремонт, изменение, поддръжка или обслужване, съответните работници да бъдат конкретно определени да извършват такава работа.

Член 7

Ергономия и здраве по време на работа

Работодателят взема предвид работното място и положението на работниците при използването на работното оборудване, както и принципите на ергономията, при прилагането на минималните изисквания за безопасност и здраве.

Член 8

Информирание на работниците

1. Без да се засяга член 10 от Директива 89/391/ЕИО, работодателят взема необходимите мерки работниците да разполагат със съответната информация и, според случая, писмени инструкции за работното оборудване, използвано по време на работа.

2. Информацията и писмените инструкции съдържат най-малкото сведения от значение за безопасността и здравето относно:

а) условията за използване на работното оборудване;

б) предвидимите необичайни ситуации;

в) изводите, които следва да се направят от евентуално придобития при използването на работното оборудване опит.

Работниците се предупреждават за рисковете, които ги засягат, за работното оборудване, намиращо се в тяхната непосредствена работна среда, както и за промените, които ги засягат, доколкото те се отнасят до работното оборудване, намиращо се в непосредствената им работна среда, дори ако те не го използват пряко.

3. Информацията и писмените инструкции трябва да са разбираеми за работниците, за които се отнасят.

Член 9

Обучение на работниците

Без да се засяга член 12 от Директива 89/391/ЕИО, работодателят взема необходимите мерки с оглед:

- а) работниците, на които е възложено използването на работното оборудване, да получат необходимото обучение, включително за рисковете, до които може да води това използване;
- б) работниците, посочени в член 6, буква б), да получат съответното специално обучение.

Член 10

Консултации и участие на работниците

Консултациите и участието на работниците или на техните представители по въпросите, обхванати от настоящата директива, включително приложенията към нея, се провеждат в съответствие с член 11 от Директива 89/391/ЕИО.

ГЛАВА III

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 11

Изменения на приложенията

1. Добавянето в приложение I на допълнителни минимални изисквания, приложими за специфичното работно оборудване, посочено в точка 3 от приложение I, се приема от Съвета съгласно процедурата, предвидена в член 137, параграф 2 от Договора.

2. Измененията от строго технически характер на приложенията се приемат съгласно процедурата, предвидена в член 17, параграф 2 от Директива 89/391/ЕИО, във връзка с:

- а) приемането на директиви в областта на техническата хармонизация и стандартизация, отнасящи се до работното оборудване, или
- б) техническия прогрес, развитието на международните правила или спецификации или на познанията в областта на работното оборудване.

Член 12

Заклучителни разпоредби

Държавите-членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите от националното законодателство, които те вече са приели или приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 13

Директива 89/655/ЕИО, изменена с директивите, посочени в приложение III, част А, се отменя, без да се засягат задълженията на държавите-членки относно сроковете за транспониране в националното право на директивите, които са посочени в приложение III, част Б.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение IV.

Член 14

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в Официален вестник на Европейския съюз.

Член 15

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Страсбург на 16 септември 2009 година.

За Европейския парламент
Председател
J. BUZEK

За Съвета
Председател
C. MALMSTRÖM

ПРИЛОЖЕНИЕ I

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ

(посочени в член 4, параграф 1, буква а), подточка ii) и буква б)

1. Предварителни бележки

Задълженията, предвидени в настоящото приложение, се прилагат при спазване на настоящата директива и когато съществува съответният риск от разглежданото работно оборудване.

Посочените по-долу минимални изисквания, доколкото те се прилагат за работното оборудване в експлоатация, не налагат задължително прилагането на същите мерки като съществените изисквания по отношение на новото работно оборудване.

2. Общи минимални изисквания, приложими за работното оборудване

- 2.1. Системите за управление на работното оборудване, които са от значение за безопасността, трябва да бъдат ясно видими и да могат лесно да се идентифицират, и, ако е необходимо, да бъдат подходящо маркирани.

Системите за управление трябва да бъдат разположени извън опасните зони, с изключение на някои системи за управление, ако това е необходимо, и по такъв начин, че тяхното маневриране да не поражда допълнителни рискове. Те не трябва да пораждат рискове в резултат на неволна маневра.

Ако е необходимо, от главния пост за управление операторът трябва да има възможност да се увери в отсъствието на лица в опасните зони. Ако това е невъзможно, всяко пускане в ход трябва да се предхожда от автоматично задействане на система за безопасност като предупредителен звук или видим сигнал. Изложеният на риск работник трябва да разполага с време или средства бързо да избегне рисковете, пораждани от пускането или от спирането на работното оборудване.

Системите за управление трябва да са надеждни и да се избират съобразно предвидимите неизправности, смущения и ограничения в рамките на планираното използване.

- 2.2. Пускането в ход на работно оборудване трябва да бъде възможно само чрез нарочно действие върху система за управление, предвидена за тази цел.

Същото се отнася:

— за повторното пускане в ход след спиране, независимо от причината за това,

— за осъществяването на значителна промяна в условията на работа (например скорост, налягане и т.н.),

освен ако това повторно пускане в ход или тази промяна не представлява никакъв риск за изложените на риск работници.

Това изискване не се отнася до повторното пускане в ход или промяната в условията на работа, произтичащи от нормалната последователност при автоматичен цикъл.

- 2.3. Всяко работно оборудване трябва да бъде снабдено със система за управление, която дава възможност за неговото спиране при безопасни условия.

Всяко работно място трябва да бъде снабдено със система за управление, която дава възможност за спиране, в зависимост от съществуващите рискове, или на цялото работно оборудване, или само на една част по такъв начин, че работното оборудване да бъде в безопасно състояние. Командата за спиране на работното оборудване трябва да има приоритет пред командите за пускане. След като работното оборудване или неговите опасни части са спрени, електрозахранването на съответните задвижващи механизми трябва да се изключи.

- 2.4. Ако това е подходящо и в зависимост от рисковете, свързани с работното оборудване, и от нормалното време за спиране, работното оборудване трябва да бъде снабдено с устройство за аварийно спиране.

- 2.5. Работно оборудване, което създава опасност от падащи или изхвърляни обекти, трябва да бъде снабдено с подходящи защитни приспособления, съответстващи на тези опасности.

Работно оборудване, което създава опасност, дължаща се на емисии на газ, пари, течности или прах, трябва да бъде снабдено с подходящи филтриращи или извличащи приспособления в близост до източника, съответстващи на тази опасност.

- 2.6. Работното оборудване и неговите елементи трябва, ако това е необходимо за безопасността или здравето на работниците, да бъдат стабилизирани чрез прикрепване или по други начини.

2.7. Когато съществува риск от откъсване или от разпадане на елементи на работно оборудване, който би могъл да представлява значителна опасност за безопасността или здравето на работниците, трябва да се вземат подходящи предпазни мерки.

2.8. Когато движещите се елементи на работно оборудване поражат риск от механичен контакт, което би могло да доведе до злополуки, те трябва да бъдат снабдени с предпазители или с приспособления, възпрепятстващи достъпа до опасните зони или спиращи движенията на опасните елементи преди достъпа до опасните зони.

Предпазители и защитните приспособления:

— трябва да имат здрава конструкция,

— не трябва да предизвикват допълнителни рискове,

— не трябва лесно да се премахват или повредят,

— трябва да бъдат разположени на достатъчно разстояние от опасната зона,

— не трябва да ограничават повече от необходимото наблюдението на работния цикъл,

— трябва да дават възможност за бързи действия, необходими за поставянето или смяната на елементите, както и за работата по поддръжката, като ограничават достъпа само до този сектор, където трябва да се изпълнява работата, и, ако е възможно, без демонтиране на предпазителя или на защитното приспособление.

2.9. Зоните и точките за работа или за обслужване на работно оборудване трябва да бъдат подходящо осветени в зависимост от извършваните работи.

2.10. Частите на работно оборудване с висока или с много ниска температура трябва, ако това е подходящо, да бъдат защитени срещу рисковете от допир или приближаване на работниците.

2.11. Предупредителните сигнални устройства на работното оборудване трябва да бъдат недвусмислено и лесно възприемани и разбирани.

2.12. Работното оборудване не може да се използва за операции и при условия, за които не е подходящо.

2.13. Операциите по поддръжка трябва да се извършват, когато работното оборудване е спряно. Ако това не е възможно, трябва да се вземат необходимите предпазни мерки за изпълнението на тези операции или същите да се извършват извън опасните зони.

За всяко работно оборудване, притежаващо дневник за обслужването, същият трябва да се води редовно.

2.14. Всяко работно оборудване трябва да бъде снабдено с лесни за идентифициране устройства, които дават възможност то да бъде изолирано от всеки от източниците му на енергия.

Повторното свързване трябва да предполага липсата на опасност за съответните работници.

2.15. Работното оборудване трябва да има необходимите предупредителни знаци и маркировки, за да се гарантира безопасността на работниците.

2.16. За да извършват дейностите по производство, настройка и поддръжка на работното оборудване, работниците трябва да имат достъп до и да бъдат в безопасност на всички необходими места.

2.17. Всяко работно оборудване трябва да бъде пригодно да предпазва работниците от рисковете от запалване или от прегряване на работното оборудване или от изтичане на газ, прах, течности, пари или други вещества, произведени от работното оборудване, или използвани, или съхранявани в същото.

2.18. Всяко работно оборудване трябва да бъде пригодно да предотвратява рисковете от експлозия на работното оборудване или на вещества, произведени от работното оборудване, или използвани или съхранявани в същото.

2.19. Всяко работно оборудване трябва да бъде пригодно да предпазва изложените на риск работници от рисковете от пряк или непряк допир с електричество.

3. Допълнителни минимални изисквания, приложими за специфично работно оборудване

3.1. Минимални изисквания, приложими за подвижното, самоходно или несамоходно работно оборудване

3.1.1. Работното оборудване, на което се намира/ат работник/ци, трябва да е оборудвано по начин, който да намалява рисковете за работника или за работниците по време на придвижването.

В тези рискове трябва да се включат рисковете от контакт или притискане на работниците с колелата или с гъсеничните вериги.

3.1.2. Когато ненавременното блокиране на задвижващите елементи между дадено подвижно работно оборудване и неговите приспособления или ремаркета може да предизвика специфични рискове, това работно оборудване трябва да е оборудвано или приспособено по начин, който да попречи да се блокират задвижващите елементи.

Когато не може да се предотврати такова блокиране, трябва да се вземат всички възможни мерки, за да се избегнат вредните последици за работниците.

3.1.3. Ако съществува риск елементите за пренос на енергия между подвижното работно оборудване да се замърсят или да се повредят при влаченето им по земята, трябва да се предвиди възможност за тяхното закрепване.

3.1.4. Подвижното работно оборудване, на което се намира/ат работник/ци, трябва да ограничава, при реални условия на използване, рисковете, произтичащи от преобръщане или от промяна на посоката на работното оборудване:

— или чрез защитно устройство, което пречи на работното оборудване да промени посоката си с повече от четвърт оборот,

— или чрез устройство, гарантиращо достатъчно пространство около работника или работниците, които се намират върху него, ако движението може да продължи с над четвърт оборот,

— или чрез всяко друго приспособление със сравнимо действие.

Тези защитни устройства може да са неразделна част от работното оборудване.

Тези защитни устройства не се изискват, когато работното оборудване е стабилизирано по време на използване, или когато работното оборудване е проектирано така че преобръщането му или промяната на посоката му са невъзможни.

Ако съществува риск работникът, който се намира върху работното оборудване, да бъде смазан между частите на работното оборудване и земята при преобръщане или при промяна на посоката, трябва да се монтира система за задържане на работника или на работниците, които се намират върху работното оборудване.

3.1.5. Елеваторните колички, на които се качват един или няколко работника, трябва да са приспособени или оборудвани по начин, който да ограничава рисковете от преобръщане на количката, например:

— или чрез монтиране на кабина за шофьора,

— или чрез устройство, пречещо на преобръщането на елеваторната количка,

— или чрез устройство, гарантиращо, че в случай на преобръщане на елеваторната количка, между земята и определени части на елеваторната количка ще остане достатъчно място за работника или работниците, които се намират в нея,

— или чрез устройство, задържащо работника или работниците на седалката на водача, така че да се попречи те да бъдат притиснати от части на елеваторната количка, която се е преобръщала.

3.1.6. Подвижното самоходно работно оборудване, чието придвижване може да предизвика рискове за работниците, трябва да отговаря на следните условия:

а) то трябва да е снабдено с приспособления, позволяващи да се избегне неразрешено пускане в ход;

б) то трябва да е снабдено с подходящи приспособления, намаляващи последиците от евентуален сблъсък в случай на едновременно движение на повече от едно работно оборудване, движещо се по релси;

- в) то трябва да е снабдено с приспособление за спиране и изключване; ако безопасността го изисква, аварийно приспособление, задействано от леснодостъпни командни механизми или от автоматични системи, трябва да дава възможност за спиране и изключване в случай на неизправност на основното приспособление;
- г) то трябва да е снабдено с подходящи помощни приспособления за подобряване на видимостта, когато непосредственото зрително поле на водача не е достатъчно, за да се гарантира безопасността;
- д) ако е предназначено за нощно използване или за използване в тъмни места, то трябва да е снабдено с осветително приспособление, подходящо за работата, която следва да се извършва, и да гарантира достатъчна безопасност за работниците;
- е) ако съществуват рискове от пожар, произтичащи от самото оборудване или от неговите ремаркета или товари, които могат да застрашат работниците, то трябва да е оборудвано с подходящи противопожарни приспособления, освен ако мястото на използването му е снабдено с такива приспособления и те се намират достатъчно близо;
- ж) ако се управлява дистанционно, то трябва автоматично да спира, когато излезе извън обсега на контрол;
- з) ако се управлява дистанционно и ако при нормални условия на използване може да блъсне или да притисне работници, то трябва да е оборудвано с приспособления за защита срещу тези рискове, освен ако съществуват други подходящи приспособления за контрол на риска от сблъсък.

3.2. Минимални изисквания, приложими за товароподемното работно оборудване

3.2.1. Ако товароподемното работно оборудване е трайно монтирано, трябва да се гарантира неговата здравина и стабилност по време на използване, в частност предвид товарите, които трябва да се вдигат, и напрежението в точките за окачване или за фиксиране към устройствата.

3.2.2. На товароподемните машини трябва да има ясно видимо указание за тяхната товароподемност и, ако е необходимо, табелка за товара, посочваща товароподемността за всяка конфигурация на машината.

Приспособленията за вдигане трябва да са обозначени по начин, който да позволява да се идентифицират основните характеристики, необходими за безопасно използване.

Ако работното оборудване не е предназначено за вдигане на работници и ако съществува възможност от грешка в тази връзка, трябва да се постави подходяща сигнализация на видимо място.

3.2.3. Работното оборудване, което е трайно монтирано, трябва да е монтирано по начин, който да намалява риска за товарите:

- а) да ударят работниците;
- б) случайно да се отклонят опасно или да паднат, или
- в) случайно да се откачат.

3.2.4. Машините за вдигане или за преместване на работниците трябва да са подходящи:

- а) за предотвратяване на рисковете от падане на кабината, ако има такава, чрез подходящи приспособления;
- б) за предотвратяване на рисковете от падане на ползвателя от кабината, ако има такава;
- в) за предотвратяване на рисковете от смазване, притискане или удряне на ползвателя, в частност тези, дължащи се на случаен контакт с предмети;
- г) за гарантиране на безопасността на работниците, блокирани в кабината в случай на злополука, и възможността за тяхното освобождаване.

Ако поради причини, свързани с работната площадка и денивелацията, посочените в буква а) рискове не могат да се избегнат с никакво приспособление за безопасност, трябва да се монтира подсилен кабел и всеки работен ден да се извършва проверка на неговата изправност.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

РАЗПОРЕДБИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА РАБОТНОТО ОБОРУДВАНЕ

(посочени в член 4, параграф 3)

Предварителни бележки

Настоящото приложение се прилага при спазване на настоящата директива и когато съществува съответният риск за въпросното работно оборудване.

1. Общи разпоредби за всички видове работно оборудване

- 1.1. Работното оборудване трябва да се монтира, разполага и използва по начин, който да дава възможност да се намалят рисковете за ползвателите на работното оборудване и за останалите работници, например да има достатъчно свободно пространство между подвижните елементи на работното оборудване и фиксираните или подвижните елементи на заобикалящата ги среда и всяка използвана или произведена мощност или вещество да се подава или отвежда по безопасен начин.
- 1.2. Монтирането и демонтирането на работното оборудване трябва да се извършват по безопасен начин, в частност като се спазват евентуалните указания на производителя.
- 1.3. Работното оборудване, което по време на използването му може да бъде засегнато от мълния, трябва да е защитено с подходящи приспособления или мерки срещу последиците от мълнията.

2. Разпоредби за използването на подвижно, самоходно или несамостоятелно работно оборудване

- 2.1. Управлението на самоходно работно оборудване трябва да се поверява на работниците, които са преминали подходящо обучение за безопасно управление на това работно оборудване.
- 2.2. Ако работно оборудване се движи в работна зона, трябва да се установят и да се спазват подходящи правила за движение.
- 2.3. Трябва да се вземат организационни мерки за предотвратяване на присъствието на работници, движещи се пеша в работната зона на самоходното работно оборудване.

Ако присъствието на работници, движещи се пеша, е необходимо за правилното изпълнение на работата, трябва да се вземат подходящи мерки, за да се предотврати нараняването им от оборудването.

- 2.4. Придвижването на работници върху подвижно работно оборудване с механично задвижване се разрешава само на безопасни места, оборудвани за тази цел. Ако по време на придвижването трябва да се извърши някаква дейност, скоростта трябва да е съобразена, ако е необходимо.
- 2.5. Подвижното работно оборудване, оборудвано с двигател с вътрешно горене, може да се използва в работни зони, само ако е гарантирано достатъчно количество въздух, който не носи рискове за безопасността и здравето на работниците.

3. Разпоредби за използването на товароподемно работно оборудване

- 3.1. Общи положения
  - 3.1.1. Разглобяемото или подвижно товароподемно работно оборудване трябва да се използва по начин, който да гарантира стабилността на работното оборудване по време на неговото използване при всички предвидими условия, като се отчита естеството на земната повърхност.
  - 3.1.2. Вдигането на работници се разрешава само с работно оборудване и приспособления, предвидени за тази цел.

Без да се засяга член 5 от Директива 89/391/ЕИО, по изключение за тази цел могат да се използват съоръжения, които не са предвидени за вдигането на работници, при условие че са взети подходящи мерки за осигуряване на безопасността им в съответствие с националното законодателство или практики, които предвиждат подходящо наблюдение.

Когато на товароподемното работно оборудване има работници, командният пункт трябва да е постоянно зает. Работниците, които се издигат, трябва да разполагат със сигурно средство за комуникация. Трябва да се предвиди евакуирането им в случай на опасност.

- 3.1.3. Трябва да се вземат мерки под окачените товари да няма работници, освен ако тяхното присъствие е необходимо за нормалното протичане на работата.

Не се разрешава прекарването на окачени товари над незащитени работни места, които обикновено са заети от работници.

При тази хипотеза, ако нормалното протичане на работата не може да се осигури по друг начин, трябва да се определят и прилагат подходящи процедури.

- 3.1.4. Приспособленията за вдигане трябва да се избират в зависимост от товарите, с които се работи, от местата за захващане, от приспособлението за окачване и от атмосферните условия и като се отчитат видът и конфигурацията на товарохващащото устройство. Сглобките на приспособленията за вдигане трябва да са ясно означени, за да може ползвателят да се запознае с техните характеристики, ако не са разглобени след употреба.

- 3.1.5. Приспособленията за вдигане трябва да се съхраняват по начин, който да гарантира, че няма да бъдат повредени или развалени.

3.2. Работно оборудване, служещо за вдигане на ненаправлявани товари

- 3.2.1. Ако две или повече работни оборудвания, служещи за вдигане на ненаправлявани товари, са монтирани или изградени на работно място по такъв начин, че техните полета на действие се припокриват, трябва да се вземат подходящи мерки за предотвратяване на сблъсъците между товарите или между частите на самите работни оборудвания.

- 3.2.2. По време на използването на подвижно работно оборудване, служещо за вдигане на ненаправлявани товари, трябва да се вземат мерки за предотвратяване на неговото накланяне, преобръщане и - ако е необходимо - отместване и подхлъзване. Трябва да се извършва проверка за правилното изпълнение на тези мерки.

- 3.2.3. Ако операторът на работно оборудване, служещо за вдигане на ненаправлявани товари, не може да наблюдава целия път на товара нито пряко, нито чрез помощни приспособления, предоставящи полезната информация, трябва да се назначи отговорник по сигнализацията, което да поддържа връзка с оператора, за да го насочва, и трябва да се вземат организационни мерки, за да се предотвратят сблъсъци на товара, които могат да поставят в опасност работниците.

- 3.2.4. Работата трябва да се организира по такъв начин, че когато работникът окачва или сваля товара ръчно, тези дейности да се извършват при пълна безопасност, като в частност този работник трябва да упражнява пряк или косвен контрол над тях.

- 3.2.5. Всички действия по вдигането трябва да са правилно планирани, наблюдавани и извършвани по подходящ начин, с цел да се защити безопасността на работниците.

В частност, ако трябва да се вдигне товар едновременно от две или повече работни оборудвания, служещи за вдигане на ненаправлявани товари, трябва да се установи и прилага процедура, за да се осигури добрата координация между операторите.

- 3.2.6. Ако работното оборудване, служещо за вдигане на ненаправлявани товари, не може да задържа товарите в случай на частична или пълна повреда в захранването с мощност, трябва да се вземат подходящи мерки, за да се предотврати излагането на работниците на съответните рискове.

Окачените товари не трябва да се оставят без надзор, освен ако е спрян достъпът до опасната зона и ако товарът е бил закачен при пълна безопасност и е поддържан в пълна безопасност.

- 3.2.7. Използването на открито на работно оборудване, служещо за вдигане на ненаправлявани товари, трябва да се прекрати веднага, след като метеорологичните условия се влошат до степен, при която могат да навредят на безопасното му функциониране и по този начин работниците да бъдат изложени на рискове. Трябва да се вземат подходящи мерки за защита, предназначени в частност да се предотврати преобръщането на работното оборудване, за да се избегнат рисковете за работниците.

4. Разпоредби за използването на работно оборудване, предназначено за временна работа на високо

4.1. Общи разпоредби

- 4.1.1. Ако съгласно член 6 от Директива 89/391/ЕИО и член 3 от настоящата директива временната работа на високо не може да се извърши по сигурен начин и при съответните ергономични условия от подходяща площадка, трябва да се избере най-подходящото работно оборудване, за да се гарантират и поддържат сигурни условия за работа. Трябва да се даде предимство на мерките за колективна защита пред мерките за индивидуална защита. Размерите на работното оборудване трябва да са съобразени с естеството на извършваната работа и с предвидимите ограничения и да позволяват безопасно придвижване.

Най-подходящото средство за достъп до временните работни места на високо трябва да се избере в зависимост от периодичността на придвижване, от височината, която трябва да се достигне, и от продължителността на използване на средството. Направеният избор трябва да позволява евакуиране в случай на възникнала опасност. Преминването в едната или в другата посока между дадено средство за достъп и платформи, дъсчени площадки или мостчета, не трябва да създава никакви допълнителни рискове от падане.

- 4.1.2. Стълбите могат да се използват като работно място за работа на високо само в случаи, когато предвид точка 4.1.1 използването на друго, по-сигурно работно оборудване, не е оправдано поради ниското равнище на риска и поради кратката продължителност на използване или поради съществуващите характеристики на работната площадка, които работодателят не може да промени.

- 4.1.3. Техниките за достъп и за позициониране посредством въжета не могат да бъдат използвани, освен когато оценката на риска показва, че въпросната работа може да се извърши по сигурен начин и когато използването на друго, по-сигурно работно оборудване, не е оправдано.

Имайки предвид оценката на риска, и по-специално в зависимост от продължителността на работата и ограниченията от ергономичен характер, трябва да се предвиди седалка, оборудвана с подходящи приспособления.

- 4.1.4. В зависимост от типа на работното оборудване, избрано въз основа на предходните точки, трябва да се определят съответните мерки за намаляване на рисковете за работници, присъщи на този тип оборудване. Ако е необходимо, трябва да се предвиди монтирането на защитни приспособления, за да се предотвратят паданията. Тези приспособления трябва да имат такава конфигурация и издръжливост, които да предотвратяват или да спират паданията от високо и да предотвратяват, доколкото е възможно, нанасянето на телесни повреди на работниците. Приспособленията за колективна защита за предотвратяване на паданията могат да бъдат прекъснати само в местата за достъп до стълба или стълбище.

- 4.1.5. Когато извършването на конкретна работа изисква временното отстраняване на приспособление за колективна защита за предотвратяване на паданията, трябва да се вземат ефикасни заместващи мерки за безопасност. Работата не може да се извършва, без да са взети предварително такива мерки. След като конкретната работа приключи, окончателно или временно, приспособленията за колективна защита за предотвратяване на паданията трябва да се върнат на място.

- 4.1.6. Временната работа на високо може да се извършва само когато метеорологичните условия не застрашават безопасността и здравето на работниците.

4.2. Специални разпоредби за използването на стълби

- 4.2.1. Стълбите се поставят по начин, който да гарантира тяхната стабилност по време на използване. Преносимите стълби трябва да се поставят на стабилна, устойчива, с подходящи размери и неподвижна опора, така че стъпалата да останат в хоризонтално положение. Висящите стълби се закрепват по безопасен начин и, с изключение на въжените стълби, така че да не могат да се отместват и да се избягват люлеещите се движения.

- 4.2.2. Предотвратяването на хлъзгането по стъпалата на преносимите стълби по време на използването им се извършва чрез закрепване на стъпалата към горната или долната част на отвесните греди или в близост до тях чрез каквото и да е приспособление против хлъзгане или чрез каквото и да е друго равностойно по ефикасност решение. Стълбите, използвани за достъп, трябва да са достатъчно дълги, за да се издигат достатъчно над платформата за достъп, освен ако не са били взети други мерки, за да се гарантира здраво захващане. Подвижните стълби, съставени от няколко сплъбяеми елемента, и удължавашите се стълби трябва да се използват така че да е осигурена неподвижността на различните елементи един спрямо друг. Подвижните стълби трябва да се обездвижат преди изкачване по тях.

- 4.2.3. Стълбите трябва да се използват по начин, който по всяко време да дава възможност на работниците да се захващат здраво и да имат здрава опора. В частност, когато по стълба се пренася товар на ръка, това не трябва да пречи на постоянното сигурно захващане.

- 4.3. Специални разпоредби за използване на скелета
- 4.3.1. Когато проектът с изчисленията за избраното скеле не е налице или когато в проекта не са обхванати планираните структурни конфигурации, трябва да се направят изчисления за устойчивостта и стабилността, освен ако скелето е монтирано при спазване на общоприета типова конфигурация.
- 4.3.2. В зависимост от сложността на избраното скеле компетентно лице трябва да състави план за монтиране, използване и демониране. Той може да е под формата на стандартен план, допълнен с точки, отнасящи се до специфичните детайли на въпросното скеле.
- 4.3.3. Опорните елементи на скелето трябва да са защитени от опасността от хлъзгане чрез прикрепването им към опорната плоскост, чрез приспособление против хлъзгане или чрез каквото и да е друго равностойно по ефикасност средство, и носещата повърхност трябва да има достатъчен капацитет. Трябва да се гарантира, че скелето е стабилно. Случайното преместване на скелето на колела по време на работата на високо трябва да се предотврати чрез подходящи приспособления.
- 4.3.4. Размерите, формата и разположението на платформите на скелето трябва да съответстват на естеството на извършваната работа и да са пригодени за товара, който се пренася, и да позволяват безопасно да се работи и да се преминава. Платформите на скелето трябва да бъдат монтирани по такъв начин, че техните компоненти да не могат да се местят при нормалното им използване. Не трябва да съществува никаква опасна пролука между компонентите на платформите и вертикалните приспособления за колективна защита за предотвратяване на паданията.
- 4.3.5. Когато определени части от скелето не са готови за употреба, например по време на монтиране, демониране или промяна, те трябва да са обозначени с общи предупредителни знаци в съответствие с националните разпоредби, транспониращи Директива 92/58/ЕИО на Съвета от 24 юни 1992 г. относно минималните изисквания за осигуряване на знаци за безопасност и/или здраве по време на работа (Девета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)⁽¹⁾, и да са подходящо отграничени с материални средства, предотвратяващи достъпа до опасната зона.
- 4.3.6. Скелетата могат да се монтират, демонтират или променят значително само под ръководството на компетентно лице и на работници, които са получили подходящо и специализирано обучение за предвидените действия, обхващащи специфичните рискове, в съответствие с член 9, в частност за:
- а) разчитане на плана за монтаж, демонтаж или промяна на съответното скеле;
  - б) безопасността по време на монтажа, демонтажа или промяната на съответното скеле;
  - в) мерките за предотвратяване на риска от падане на лица или предмети;
  - г) мерките за безопасност в случай на промяна на метеорологичните условия, които могат да имат неблагоприятно въздействие върху безопасността на съответното скеле;
  - д) условията, свързани с допустимите натоварвания;
  - е) всеки друг риск, който може да бъде предизвикан от посочените по-горе дейности по монтаж, демонтаж и промяна.
- Ръководителят и съответните работници трябва да разполагат с плана за монтаж и демонтаж, посочен в точка 4.3.2., включително всички инструкции, които той може да съдържа.
- 4.4. Специални разпоредби за използването на техники за достъп и позициониране посредством въжета
- Използването на техники за достъп и позициониране посредством въжета трябва да съответства на следните условия:
- а) системата трябва да съдържа най-малко две поотделно закрепени въжета, като едното представлява средство за достъп, за слизане и за опора (работно въже), а другото представлява резервно средство (предпазно въже);

⁽¹⁾ ОВ L 245, 26.8.1992 г., стр. 23.

- б) работниците трябва да са снабдени и да използват подходящ ремък и да са вързани за предпазното въже посредством този ремък;
- в) работното въже трябва да е снабдено с механизъм за изкачване и слизане и да има автоматично блокираща система, която да предотврати падането на ползвателя, ако изгуби контрол над движенията си. Предпазното въже трябва да е снабдено с подвижна система, предпазваща от падане, която да следва движенията на работника;
- г) инструментите и другите приспособления, които трябва да се използват от работника, трябва да са прикачени към ремъка или към седалката на работника, или към което и да е друго подходящо средство;
- д) работата трябва да е правилно планирана и наблюдавана, за да е възможно в спешен случай да се окаже незабавна помощ на работник;
- е) съответните работници трябва да получат подходящо и специфично за предвидените дейности обучение в съответствие с член 9, в частност за спасителните процедури.

При изключителни обстоятелства, когато с оглед оценката на рисковете използването на второ въже може да увеличи опасността на работата, може да се разреши използването само на едно въже, при условие че са взети подходящи мерки за гарантиране на безопасността в съответствие с националното законодателство или практика.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ЧАСТ А

Отменената директива и списък на нейните последващи изменения

(посочени в член 13)

Директива 89/655/ЕИО на Съвета
(ОВ L 393, 30.12.1989 г., стр. 13)

Директива 95/63/ЕО на Съвета
(ОВ L 335, 30.12.1995 г., стр. 28)

Директива 2001/45/ЕО на Европейския парламент и на
Съвета
(ОВ L 195, 19.7.2001 г., стр. 46)

Директива 2007/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета
(ОВ L 165, 27.6.2007 г., стр. 21)

Единствено относно позоваването на Директива 89/655/ЕИО в член 3, точка 3

ЧАСТ Б

Срокове за транспониране в националното право

(посочени в член 13)

Директива	Срок за транспониране
89/655/ЕИО	31 декември 1992 г.
95/63/ЕО	4 декември 1998 г.
2001/45/ЕО	19 юли 2004 г. ⁽¹⁾
2007/30/ЕО	31 декември 2012 г.

⁽¹⁾ За прилагането на точка 4 от приложение II към Директива 89/655/ЕИО, държавите-членки имат възможността да използват максимален преходен период от две години, считано от 19 юли 2004 г., за да бъдат взети предвид различните случаи, които могат да бъдат свързани с прилагането на Директива 2001/45/ЕО, и по-специално свързаните с малките и средни предприятия.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

Таблица на съответствието

Директива 89/655/ЕИО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
Член 3	Член 3
Член 4	Член 4
Член 4а, параграф 1	Член 5, параграф 1
Член 4а, параграф 2, първо и второ тире	Член 5, параграф 2, букви а) и б)
Член 4а, параграф 3	Член 5, параграф 3
Член 4а, параграф 4	Член 5, параграф 4
Член 5, първо и второ тире	Член 6, букви а) и б)
Член 5а	Член 7
Член 6, параграф 1	Член 8, параграф 1
Член 6, параграф 2, първа алинея, първо, второ и трето тире	Член 8, параграф 2, първа алинея, букви а), б) и в)
Член 6, параграф 2, втора алинея	Член 8, параграф 2, втора алинея
Член 6, параграф 3	Член 8, параграф 3
Член 7, първо тире	Член 9, буква а)
Член 7, второ тире	Член 9, буква б)
Член 8	Член 10
Член 9, параграф 1	Член 11, параграф 1
Член 9, параграф 2, първо и второ тире	Член 11, параграф 2, букви а) и б)
Член 10, параграф 1	—
Член 10, параграф 2	Член 12
—	Член 13
—	Член 14
Член 11	Член 15
Приложение I	Приложение I
Приложение II	Приложение II
—	Приложение III
—	Приложение IV